

Motion angående språktest i förskolan

Motion av Andréa Hedin och Sophia Granswed Baat (båda M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Andréa Hedin och Sophia Granswed Baat (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige angående språktest i förskolan. Motionärerna argumenterar för att språktest behövs vid rekrytering av personal till förskolan.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ska besluta att kommunstyrelsen ska verka för att språktest införs vid nyrekrytering av personal till förskolan.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm, Sefif och Sveriges Lärare Stockholm.

Kommunal Stockholm och Sveriges Lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att stadens befintliga modell för kompetensbaserad rekrytering är tillräcklig, och lyfter att den stora kostnaden som krävs för att språktester ska genomföras säkert, korrekt och likvärdigt inte är motiverad i förhållande till förväntad nytta. Vidare konstateras att Skolverket för närvarande har ett uppdrag att tydliggöra vilka svenskkunskaper förskolepersonal bör ha.

Förskolenämnden instämmer i att det är av stor vikt att barn ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper, beskriver att staden tillämpar kompetensbaserad rekrytering och konstaterar att det i dagsläget saknas nationella rekommendationer gällande språkkompetens hos förskolans medarbetare.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd instämmer i att språkutveckling är viktigt för barns fortsatta lärande, och är därför positiv till verktyg som underlättar bedömning av språkkunskaper vid nyrekrytering. Nämnden beskriver även vikten av flerspråkig

personal i förskolan, bland annat för modersmålsutveckling. *Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd* beskriver att rektorer vid nyanställning använder sig av arbetsprov med relevans för yrket och att man inte har några planer på att införa språktester.

Järva stadsdelsnämnd konstaterar att det inom förskolan inte finns nationella råd eller rekommendationer inom området och understryker vikten av att invänta den revidering av allmänna råd för förskolan som genomförs av Skolverket innan vidare ställningstaganden görs.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beskriver arbetet med kompetensbaserad rekrytering, konstaterar att det inte finns nationella rekommendationer på området och ser generellt små behov i utveckling av svenska språket hos sina medarbetare som främst är utbildade förskollärare och barnskötare. Nämnden anser att staden bör ha en samsyn om språktester.

Sefif tillstyrker motionens förslag om språktest. Förbundet understryker också att högre krav för anställning kan innebära större utmaningar i kompetensförsörjningen, och efterfrågar därför större inflöde till barnskötar- och förskollärarytbildningarna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

En likvärdig och kompensatorisk förskola av hög kvalitet i hela staden är avgörande för att lägga en stabil grund för barnen inför skolstarten. Förskolan är en nyckel för att ge alla barn ett starkt ordförråd, vilket är helt nödvändigt för att hänga med i förskolans- och skolans undervisning.

Vi i den rödgröna majoriteten agerar på flera punkter för att stärka förskolans möjlighet att ge alla barn en stark språkutveckling, oavsett deras socioekonomiska bakgrund eller i vilken stadsdel de bor. Den viktigaste insatsen är att öka andelen förskollärare och andelen barnskötare med barnskötarutbildning i våra förskolor. Med en högre andel medarbetare som har kunskap, kompetens och yrkeskunnande i att främja yngre barns lärande och utveckling, blir också förskolan bättre på att stödja deras språkutveckling. Jag är därför mycket glad över att indikatorerna för andelen förskollärare och antal barn per förskollärare har förbättrats i nästan alla stadsdelsnämnder under 2024.

Fler medarbetare med pedagogisk utbildning är en grundförutsättning för att nå ännu längre i det språkutvecklande arbetet, men det krävs även löpande fortbildning för befintliga medarbetare. Därför ger vi medarbetare möjlighet att delta i kompetensutvecklingsinsatser i såväl språkutvecklande arbetssätt som insatser för att stärka deras kunskaper i svenska språket.

Med start i år och två år framåt ska ett pilotprojekt med fokus på högläsning genomföras i några av våra ytterstadsdelar i syfte att ta nya kliv framåt för att stärka språkutvecklingen inför skolstarten. Programmet för kompetensförsörjning inom förskolan som antogs av kommunfullmäktige i fjol håller på att implementeras, och en aktivitetsplan för året är framtagen och beslutad av förskolenämnden. I såväl programmet som aktivitetsplanen utgör språkutveckling en viktig del.

I dagsläget saknas det statlig styrning gällande krav på språklig kompetens för medarbetare i förskolan, men ett pågående uppdrag hos Skolverket syftar till att ta fram rekommendationer inom området. Jag välkomnar detta eftersom en nationell samsyn i frågan skapar ytterligare möjligheter att rikta kompetensutvecklingsinsatser framöver.

Stadsdelsnämnderna arbetar idag med kompetensbaserad rekrytering. Vi anser att stadens modell för rekrytering och pågående kompetensutvecklingsinsatser för befintlig personal lägger en god grund att bygga vidare på för att höja språkkunskaperna och stärka det språkutvecklande arbetet med barnen. Därför kommer vi inte att införa språktest vid anställning i stadens förskolor. En av de största utmaningarna i stadsdelarna idag är det kraftigt minskade barnantalet, som också innebär ett minskat rekryteringsbehov framöver, särskilt för yrkesgrupper utan utbildning för pedagogiskt arbete med barn.

För oss i den rödgröna majoriteten är det språkutvecklande arbetet i förskolan högt prioriterat och mängder av insatser görs inom området. Alla barn i Stockholm ska kunna gå i en förskola där de får en god språkutveckling. Jag kommer fortsätta ta ansvar för att utvecklingen går åt rätt håll så länge vi styr Stockholm.

Bilaga

Motion angående språktest i förskolan, dnr KS 2024/1180-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Dennis Wedin (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Språket är en avgörande nyckel till barns inläring och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här

blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 april 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Sophia Granswed Baat (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna har länge drivit frågan om vikten av goda språkkunskaper inom förskolan och lade en liknande motion redan 2023. Det är därför positivt att Moderaterna nu ansluter sig till denna ståndpunkt, även om de under förra mandatperioden, då de hade makten i Stockholm, inte tog några initiativ för att införa språktester i förskolan – trots att behovet länge varit välkänt.

Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en grundläggande förutsättning för att vara en del av samhället. I Stockholm växer många barn upp utan svenska som modersmål, och för en del av dessa barn är förskolan den första kontakten med det svenska språket och samhället. För barn vars föräldrar har begränsade kunskaper i svenska kan förskolans språkstöd vara avgörande för deras framtida skolresultat.

Stockholms stads återkommande förskolerapporter visar tydligt att staden inte lyckas tillräckligt väl med att säkerställa att personalen i förskolan har goda kunskaper i svenska. Det är oacceptabelt att språkkompetensen fortsatt är låg, när det är en så central del av förskolans pedagogiska uppdrag.

Införandet av ett språktest vid nyrekrytering till offentliga förskolor är ett rimligt steg för att säkerställa att all personal har tillräckliga språkkunskaper för att kunna arbeta aktivt med barns språkutveckling. Det skulle höja kvaliteten i förskolan, stärka barnens språkliga förutsättningar och bidra till en mer likvärdig start i livet för alla barn i Stockholm.

Ärendet

Andréa Hedin och Sophia Granswed Baat (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige angående språktest i förskolan.

I motionen skriver motionärerna att förskolan spelar en viktig roll i många barns tidiga utveckling och inläring och att språket är en nyckel för barns fortsatta lärande och att personalens språkkunskaper är av stor betydelse för barns språkutveckling, särskilt för barn som inte talar svenska hemma. Dessutom lyfts språkets betydelse för kommunikationen inom personalgruppen och gentemot vårdnadshavare.

Motionärerna föreslår att ett språktest i svenska införs som krav för att anställas inom förskolan. Syftet är enligt motionärerna att säkerställa att personalen kan hantera svenska språket på en nivå som främjar barnens utveckling.

Med anledning av ovanstående föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen ska verka för att språktest införs vid nyrekrytering av personal till förskolan.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm, Sefif och Sveriges Lärare Stockholm.

Kommunal Stockholm och Sveriges Lärare Stockholm har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret	5
Förskolenämnden.....	7
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	7
Järva stadsdelsnämnd	11
Kungsholmens stadsdelsnämnd	11
Sefif	12
Reservationer m.m.	14

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer vid vikten av att barn tidigt ges goda förutsättningar att utveckla språket. I kommunfullmäktiges budget för 2025 framgår att förskolan har

en central uppgift i att stärka barns språk. Staden genomför därför en samlad satsning som både syftar till att stärka pedagogernas svenskkunskaper som språkutvecklande arbetssätt.

Stockholms stad arbetar med kompetensbaserad rekrytering som en metod för att säkerställa att det är just kompetensen som är avgörande vid rekrytering av personal och att alla sökande behandlas likvärdigt. Redan idag finns möjlighet att använda arbetsprover som ett komplement i ansökningsprocessen, för att vid behov säkerställa att kandidaten har tillräckliga språkkunskaper utifrån uppsatt kravprofil.

Merparten av rekryteringar till förskolan sköts idag av rekryterande chef. Stadsledningskontoret ser att ett införande av generella, valida, språktester skulle innebära att samtliga rekryteringar behöver utföras av professionell rekryteringstjänst, för att språktester ska genomföras på ett säkert, korrekt och likvärdigt sätt. Ett införande av generella språktester hade medfört höga utrednings- och införandekostnader. Stadsledningskontoret anser att de kostnader som ett utredningsförfarande och eventuellt införande hade föranlett inte är motiverade idag i relation till dess förväntade nytta.

Nationella rekommendationer om grundläggande kunskaper i svenska språket hos personal i förskolan finns inte idag, men utredningar i frågan pågår. Regeringen tillsatte i november 2024 utredningen *En likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola*. Inom ramen för utredningen har Skolverket getts i uppdrag att revidera de allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan och ange vilka kunskaper i svenska som personal som arbetar med barn i förskolan ska ha. Generella och likvärdiga bedömningar av språktestresultat via språktester försvåras vid avsaknad av en nationell gemensam bedömningsgrund. Stadens rekryteringsmodell har de verktyg som behövs för att bedöma kompetens och språklig nivå för varje individ efter kravprofiler.

I kommittédirektivet tillhörande Skolverkets uppdrag, att ange nivå av godtagbara svenskkunskaper, lyfter regeringen att det är svårt att rekrytera personal till förskolan och att det kan försvåras av språkkrav. Vilka konsekvenser språkkrav kan få för möjligheter att rekrytera personal till landets förskolor ska analyseras inom ramen för uppdraget. Stadsledningskontoret förordar att eventuella generella krav på språktester i Stockholm taktas med den nationella utvecklingen, för att inte staden ska föregå beslut som verksamheterna behöver förhålla sig till. Stadsledningskontoret ser även risker i minskad konkurrenskraft vid högre rekryteringskrav vilket kan försvåra rekryteringen till förskolorna i en tid när personalresurser är svårare att tillgå.

Stadsledningskontoret verkar fortsatt i linje med forskning och beprövade arbetsmetoder i utvecklingen mot ökad språklig kompetens inom förskoleverksamheten.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion angående språktest i förskolan, av Andréa Hedin (M) och Sophia

Granswed Baat (M), besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 januari 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Amelie Langby m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskoleförvaltningen instämmer i att det är av stor vikt att barn ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper. Språkkunskaper hos medarbetare i förskolan har betydelse för barns språkutveckling, särskilt för barn som inte talar svenska hemma. Insatser för att höja kompetensen i svenska språket hos medarbetare i stadens kommunala förskolor har pågått sedan 2019. Det pågår såväl lokalt utformade utbildningsinsatser som insatser i samarbete med exempelvis arbetsmarknadsförvaltningen och Skolverket. Arbetet för att stärka medarbetares kompetens i svenska språket fortsätter under 2025.

Rektor identifierar eventuella kompetensutvecklingsbehov hos befintliga medarbetare. Behoven kan gälla såväl svenska språket som andra undervisningsrelaterade områden. Vid rekrytering används kompetensbaserad rekrytering som arbetssätt för att identifiera rätt kompetenser. Metoden ger rektor stöd för att säkerställa både språkkunskap och pedagogisk kompetens vid rekrytering inom förskola.

I dagsläget saknas nationella bedömningsgrunder med definierade kriterier och/eller rekommendationer gällande språkkompetens hos förskolans medarbetare. Förvaltningens uppfattning är att det därmed inte kan säkerställas att språktester skulle kunna genomföras på ett likvärdigt sätt.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Gustav Johansson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionärerna om att språkutveckling är viktigt för barns fortsatta lärande. I Stockholms stads budget 2024 beskrivs att Stockholm ska genomföra en samlad satsning på språk i förskolan, både pedagogernas svenskkunskaper och språkutvecklande arbetssätt. Språk och språkutveckling i förskolan är även beskrivet som ett prioriterat område i Stockholms stads budget 2025.

I verksamhetsplan 2025 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beskrivs bland annat att förvaltningen ska arbeta med insatser för att stärka barnens språkutveckling och för att utveckla en språkutvecklande förskola.

Personalens kompetens och kunskap, bland annat språkkompetens, är en avgörande faktor för kvaliteten i förskolans utbildning och undervisning. Förvaltningen har under flera år arbetat med att stärka och utveckla medarbetares kunskaper i svenska språket, vilket är beskrivet i verksamhetsplan 2025 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Arbetet med att utveckla medarbetares kompetens i svenska språket fortsätter under 2025, enligt uppdrag i Stockholms stads budget.

Då förskolan har ett viktigt uppdrag i att arbeta med barns språkutveckling är det av stor vikt att personalen har kompetens och kunskap för att klara det uppdraget. Förvaltningen anser därför att det är viktigt att ställa krav på språkkunskaper för personal som anställs inom förskolan.

Förvaltningen är positiv till verktyg som underlättar för att säkerställa en tillräcklig god språklig kompetens vid nyrekrytering av personal inom förskolan. Förvaltningen anser att språktester kan vara ett viktigt verktyg för att anställa personal med tillräckligt goda språkkunskaper.

I det fortsatta arbetet är det viktigt att ta ställning till förslag som ska redovisas i den statliga utredningen ”en likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola”. Den statliga utredningen ska föreslå hur det kan införas tydligare krav på kunskaper i svenska språket för personalen i förskola.

Förvaltningen vill lyfta att flerspråkig personal är en tillgång i förskolan, bland annat i arbetet med att stötta barns utveckling i modersmål. Att stötta barns utveckling i deras modersmål är ett uppdrag i förskolans läroplan och det lyfts även fram i Stockholms stads budget 2025.

Barnrättsperspektiv

Motionärernas förslag syftar till att bidra till att personal med tillräckligt goda språkkunskaper och rätt kompetens för uppdraget arbetar i förskolan. Personal med rätt kompetens för uppdraget är viktigt för en utbildning av hög kvalitet för barnen, vilket är i enlighet med artikel 28 i barnkonventionen.

Tillgänglighet

Tillräckligt goda språkkunskaper hos personal i förskolan skapar förutsättning för tillgänglig kommunikation för barn och vårdnadshavare. Personal i förskolan behöver även kunna tillgodogöra sig kompetensutveckling, bland annat gällande barn i behov av särskilt stöd. Att personalen har tillräckligt goda språkkunskaper är en viktig del som skapar förutsättningar för att varje barn får den utbildning de har rätt till. Förvaltningen anser därför att det är positivt att verka för att personal i förskolan har tillräckligt goda språkkunskaper.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 januari 2025 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar den till Kommunstyrelsen.

Reservation av Aras Amin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolepersonalens pedagogiska och språkliga kompetens har avgörande betydelse för kvaliteten i förskolan och för barnens utveckling och lärande. Flerspråkig personal är värdefull som pedagogisk resurs, modersmålsstödjare och som brobyggare till familjer och barn men det är viktigt att den flerspråkiga personalen vid sidan om sitt modersmål också har ett utvecklat svenskt språk. Personalens kompetens är avgörande för att barn ska få en utbildning av god kvalitet och bland annat stimuleras i sin språkutveckling i svenska.

Förvaltningen genomför i dagsläget ingen kartläggning och bedömning av anställdas språkkunskaper i det svenska språket i förskolan. För andra verksamheter har exempelvis Socialstyrelsen utarbetat allmänna råd (SOSFS 2011:12) som innehåller rekommendationer om vilka grundläggande kunskaper personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre bör ha. Där anges bland annat att personalen ska ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska. Samma rekommendation återfinns i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg till personer med funktionsnedsättning. Det finns i nuläget inte några motsvarande rekommendationer när det gäller personal som arbetar inom förskolan.

Regeringen fattade i november 2024 beslut om att tillsätta en utredning: ”En likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola” där en särskild utredare ska:

- överväga och föreslå hur det kan införas en språkförskola som är obligatorisk för barn som är folkbokförda i Sverige och som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för det svenska språket i sin hemmiljö och på grund av detta visar påtagliga brister i språkutvecklingen i svenska,

- utreda och föreslå hur Sveriges förskolor ska få förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning av god kvalitet,
- föreslå en reglering som säkerställer att barngrupper på alla förskolor har lämplig storlek och överväga om det även behövs en reglering för att säkerställa lämplig personaltäthet,
- överväga och föreslå andra åtgärder förutom reglering för att säkerställa att alla barngrupper har lämplig storlek,
- föreslå hur det kan införas tydligare krav på kunskaper i svenska språket för personalen i förskolan,

Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2025.

I kommittédirektiven till utredningen finns avsnittet ”Krav på språkkunskaper i svenska för personal i förskolan” som bland annat anger att regeringen har gett Statens skolverk i uppdrag se över hur svenska eller svenska som andraspråk ska ingå i den sammanhållna yrkesutbildningen, s.k. yrkespaket, för arbete som barnskötare, som finns inom den kommunala vuxenutbildningen. Skolverket har även fått i uppdrag att se över utbildningen till barnskötare inom gymnasieskolan för att göra den mer ändamålsenlig och inriktad mot att arbeta med barn (U2024/01246).

Regeringen har även gett Skolverket i uppdrag att revidera de allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan. Regeringen bedömer att det finns anledning att se över hur det kan införas ännu tydligare nationella krav på kunskaper i svenska språket för personal i förskolan. Myndigheten ska bland annat ange vilka kunskaper i svenska som personal som arbetar med barn i förskolan ska ha (U2024/01727). Utredaren har även i uppdrag att analysera vilka konsekvenser som språkrav kan få för möjligheterna att rekrytera personal till landets alla förskolor.

Sedan 2022 finansierar Skolverket en språk- och kompetenshöjande insats för anställda i förskolan och förvaltningen erbjuder denna utbildning för medarbetare som behöver stärka sina kunskaper i det svenska språket. Genom insatsen utbildas personal, handledare och rektorer i tre parallella utbildningsspår på olika nivåer. Syftet är att insatsen ska ge effekt för all personal och i förlängningen på barns språkutveckling. Utbildningen utgår från personalens, handledarnas och rektorernas förkunskaper och ett språktest genomförs vid inledning och avslut. Utbildningen pågår i 17 veckor, Fyra timmar/kurstillfälle. Urvalet av deltagare sker i samråd med rektorer. Sedan 2022 har 40 medarbetare deltagit i utbildningen vilken har resulterat i en stärkt förmåga att utföra det pedagogiska uppdraget och kommunikationen med barn, vårdnadshavare och kollegor.

Vid nyanställning använder sig rektorerna av arbetsprov då den sökande till tjänsten exempelvis får beskriva och berätta om ett tema/projekt som den sökande har arbetat med samt läsa en facktext respektive en barnbok.

Förvaltningen har i nuläget inga planer på att införa språktester vid nyrekrytering av medarbetare inom förskolan utan väntar in den nationella utredningen.

Järva stadsdelsnämnd

Järva stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Järva stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Inom äldreomsorgen finns allmänna råd från Socialstyrelsen (SOSFS 2011:12) som rekommenderar att personalen ska ha grundläggande språkkunskaper i svenska för att utföra sitt arbete. För personal inom förskolan saknas däremot liknande riktlinjer, vilket gör att gemensamma kriterier för att bedöma språklig kompetens eller genomföra språktester på ett likvärdigt sätt inte finns.

Utredningen *Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska* (SOU 2020:67) lyfter behovet av att införa allmänna råd som ställer krav på språkkunskaper för förskolepersonal. Utredningen betonar att ett sådant införande bör föregås av en grundlig konsekvensanalys för att säkerställa att riktlinjerna blir ändamålsenliga. Mot bakgrund av detta har regeringen tidigare i år gett Skolverket i uppdrag att revidera de allmänna råden för måluppfyllelse i förskolan.

Revideringen syftar till att förtydliga vilka kunskaper i svenska personalen behöver för att på bästa sätt stödja barnens språkutveckling och skapa goda förutsättningar inför skolstarten. Förvaltningen inväntar den reviderade versionen av de allmänna råden innan vidare ställningstaganden görs.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 februari 2025 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Liliane Åkerlund (SD), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskolepersonalens pedagogiska och språkliga kompetens har avgörande betydelse för kvaliteten i förskolan och för barnens utveckling och lärande.

Stockholms stad använder sig av kompetensbaserad rekrytering som en metod för att säkerställa att det är kompetensen som är avgörande vid rekrytering.

Personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret har tagit fram ett stödmaterial med beskrivningar, information, checklistor och mallar som ska vara ett stöd för de rekryterande cheferna.

Rektorer på förskolorna använder stadens modell för kompetensbaserad rekrytering för att bedöma sökandes kompetens. Där en viktig del är att förstå och kommunicera förskolans uppdrag, vilket bland annat innebär att kommunicera med barn och vårdnadshavare.

Förvaltningen rekryterar utbildade barnskötare och förskollärare till förskolorna. Utbildningen till barnskötare på gymnasienivå förutsätter att de studerande är behöriga genom att de har de grundläggande kunskaper i svenska språket som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. Det samma gäller för studenter på förskolläraryrkesutbildningarna som studerar på högskolenivå.

Medarbetarna på Kungsholmens kommunala förskolor är i huvudsak utbildade barnskötare och förskollärare med god språklig kompetens i det svenska språket. Rektorer och biträdande rektorer på Kungsholmens kommunala förskolor tar upp det svenska språket som ett kompetensområde vid medarbetarsamtalen men upplever att det är relativt få medarbetare som behöver stöd.

För andra verksamheter har exempelvis Socialstyrelsen utarbetat allmänna råd (SOSFS 2011:12) som innehåller rekommendationer om vilka grundläggande kunskaper personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre bör ha. Där anges bland annat att personalen ska ha förmåga att förstå, tala, läsa och skriva svenska.

Samma rekommendation återfinns i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg till personer med funktionsnedsättning. Det finns i nuläget inte några motsvarande rekommendationer när det gäller personal som arbetar inom förskolan.

Förvaltningen har inte utrett möjligheten för språktester vid rekrytering och anser att staden bör ha en samsyn i frågan om språktester.

Sefif

Sefifs yttrande daterat den 11 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Sefif är branschorganisationen för fristående förskolor. Organisationen har funnits sedan 1992, är partipolitiskt obunden och samlar närmare 550 icke-kommunala förskolor runt om i Sverige. En majoritet av medlemmarna finns i Stockholm, både inom regionen och Stockholm stad. Bland våra medlemmar finns en mängd olika verksamheter representerade, med olika pedagogiska inriktningar och verksamhetsformer: föräldra- och personalkooperativ, aktiebolag, ideella föreningar, stiftelser. Vi ingår som självständigt branschförbund i Företagarna.

Sefif avger härmed remissyttrande om den angivna motionen.

Sefif tillstyrker motionens förslag om språktest vid nyrekryteringar. Generellt sett är det avgörande för barn i förskolan att personalens språkkunskaper i svenska är goda för att främja barnets språkutveckling på både kort och lång sikt. Sefif har sedan

många år uppmärksammat att det förekommer personal inom förskolan som inte har en tillräckligt god språknivå i svenska.

Vid genomförande av språktester anser vi att det är mycket viktigt att som arbetsgivare ge stöd och vägledning om hur nyanställd personals språkkunskaper kan utvecklas alternativt införskaffas för att senare kunna bli anställningsbar. I de fall där en nyanställd eller befintlig personal har bristfälliga kunskaper i svenska bör en plan upprättas som kontinuerligt följs upp av respektive arbetsgivare.

Ökade krav för anställning i förskolan kan medföra att färre personer blir möjliga för sådan anställning. Det riskerar i sin tur att försvåra kompetensförsörjning för såväl kommunala som fristående förskolor. Skolverket beräknade nyligen att 10 500 ytterligare förskollärare kommer att behövas under perioden 2025-2038 utöver de som beräknas ta examen, enbart för att upprätthålla nuvarande andel behöriga lärare. Behovet är störst i Stockholms län. Mot bakgrund av denna situation behöver insatser göras inte enbart för att skärpa kraven för anställning i förskolan, utan också för att öka inflödet av studenter till barnskötar- och förskollärarytbildningar samt att dessa examineras och går vidare till arbete i förskolan.

Sefif har sedan 2021 tillsammans med experter från förskolan utvecklat en helt kostnadsfri digital språk- och värdegrundsutbildning för både befintlig och nyrekryterad personal i förskolan.

Utbildningen, som används flitigt av huvudmän, Komvux och andra aktörer, finns översatt till flera språk, så deltagare och personal kan förstå innehållet på sitt modersmål men samtidigt lyssna, läsa och lära svenska språket. 'Vägen till förskolan' har ett inbyggt kunskapstest i både språk och värdegrund baserat på förskolans styrdokument. Den digitala utbildningen vänder sig till alla inom förskolan oavsett kommunal eller fristående huvudman och är kvalitetsgranskad av forskare från Uppsala universitet.

Vi ser att 'Vägen till förskolan' skulle kunna vara en del av de insatser som kommer att behövas för att säkerställa att barn i förskolan får tillgång till personal med goda språkkunskaper.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Amelie Langby m.fl. (M)

Förslag till beslut:

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra:

Språket är en avgörande nyckel till barns inläring och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.

Särskilt uttalande av Åsa Nilsson Söderström (L)

Vi delar motionärernas åsikt om att personalens språkkunskaper är avgörande för att främja barns språkutveckling, och att språktest vid nyrekrytering av personal kan vara en av flera metoder för att säkerställa god kvalitet.

Dock är det viktigt att sådana tester införs på ett bra sätt. I dagsläget saknas nationella riktlinjer eller rekommendationer för språkkompetens hos förskolepersonal, vilket innebär att språktester inte kan genomföras på ett likvärdigt sätt.

Regeringen har tidigare i år gett Skolverket i uppdrag att revidera de allmänna råden för förskolan. Syftet är att tydliggöra vilka kunskaper i svenska som krävs för att personalen ska kunna stödja barnens språkutveckling och förbereda dem inför skolstarten. Mot denna bakgrund föreslår vi att Stockholms stad avvaktar Skolverkets revidering innan språktest vid nyrekrytering av personal inom förskolan införs.

Särskilt uttalande av Anders Lindman (SD)

Sverigedemokraterna har lagt en rad förslag i syfte att öka kompetensen i svenska hos stadens förskolepersonal. Förslagen har bland annat avsett ett inrättande av språktest

vid rekrytering av personal till stadens förskolor samt att fortbildningsinsatser för befintlig personal ska vara obligatoriska där behov identifieras.

Att kunna uttrycka sig i tal och skrift är en förutsättning för att kunna vara en del av samhället. I Stockholm växer många barn upp utan svenska som modersmål och för en del av dessa barn innebär förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Språkutveckling är en essentiell del av lärandet hos alla barn, men för de vars föräldrar har låga kunskaper i svenska kan språkutveckling i förskolan spela en avgörande roll för de framtida skolresultaten. Därför är det av stor vikt att barn tidigt ges goda förutsättningar att utveckla sina språkkunskaper.

Stockholms stads förskolerapport slår år efter år fast att staden måste göra mer för att förbättra svenskkunskaperna hos personal i förskolan. Goda kunskaper i svenska är avgörande för att förskolepersonal ska kunna utföra ett bra arbete. Därför är det oacceptabelt att språkkompetensen fortsatt är låg.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Gustav Johansson m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra:

Språket är en avgörande nyckel till barns inlärning och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Aras Amin m.fl. (M)

Förslag till beslut:

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet

2. Att därutöver anföra:

Språket är en avgörande nyckel till barns inläring och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.

Järva stadsdelsnämnd

Reservation av Ole-Jörgen Persson m.fl. (M)

Förslag till beslut:

1. Att tillstyrka motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra:

Språket är en avgörande nyckel till barns inläring och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Liliane Åkerlund (SD)

Att tillstyrka motionen i sin helhet

Att därutöver anföra.

Språket är en avgörande nyckel till barns inläring och utveckling. I förskolan läggs grunden för vidare språkkunskaper som påverkar barnens förutsättningar genom hela deras skolgång. Tyvärr ser vi alltför många barn börja förskoleklass utan tillräckliga språkkunskaper i svenska, vilket skapar hinder för deras fortsatta lärande och skolans kompensatoriska uppdrag. Därför är det viktigt att säkerställa en hög nivå av språklig kompetens bland förskolepersonalen. Andra kommuner går nu före Stockholm i denna fråga och det finns ett tydligt fackligt stöd.

Personalens språkkunskaper påverkar inte bara barnens språkutveckling, utan är viktiga för en god kvalitet i hela förskolans verksamhet. Bristande språkkunskaper kan leda till missförstånd och påverka barnens trygghet negativt. För barn som inte talar svenska hemma är förskolan ofta den viktigaste platsen för språkutveckling. Här blir personalens förmåga att uttrycka sig tydligt och korrekt på svenska helt avgörande.